Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0826U005577

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 04-11-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Брославська Тетяна Василівна

2. Tetiana Broslavska

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: В9

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: В9 Історія та археологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Середня освіта (Історія)

Місце роботи здобувача: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17418

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03, 03.19.21, 03.19.71, 03.29

Тема дисертації:

1. Митна система Другої Речі Посполитої: безпекові функції, організаційні засади і тарифне регулювання

2. The Customs System of the Second Polish Republic: Security Functions, Organizational Framework, and Tariff Regulation.

Реферат/анотація:

1. У дисертаційному дослідженні здійснено комплексний аналіз становлення, організаційного розвитку та функціонування митної системи Другої Речі Посполитої впродовж міжвоєнного періоду (1918–1939 рр.). Основну увагу зосереджено на організаційно-правових засадах діяльності митної адміністрації, забезпеченні охорони державного кордону, протидії контрабанді, розвитку митно-тарифного регулювання та застосуванні інструментів державного впливу на зовнішню торгівлю. Митну систему розглянуто як важливий інститут державного управління, що поєднував фіскальні, регуляторні й безпекові функції та забезпечував реалізацію економічних інтересів держави. Актуальність теми зумовлена необхідністю поглибленого вивчення історичного досвіду формування митної політики в умовах відновлення польської державності після Першої світової війни. Створення єдиної митної системи передбачало подолання адміністративної та правової

розрізненості, успадкованої від держав, до складу яких раніше входили польські землі, уніфікацію митних процедур і формування дієвих механізмів контролю за зовнішньоекономічною діяльністю. Дослідження цих процесів дає змогу з'ясувати особливості інституційного будівництва, визначити місце митних органів у системі державного управління та розкрити взаємозв'язок між митною політикою, економічним розвитком і прикордонною безпекою. Метою дослідження є комплексне висвітлення процесів становлення й розвитку митної системи Другої Речі Посполитої, визначення її організаційно-правових засад, функціональних особливостей і механізмів митно-тарифного регулювання, а також з'ясування ролі митних органів у забезпеченні економічних інтересів держави та охороні її кордонів. Джерельну основу роботи становлять нормативно-правові акти, урядові розпорядження, статистичні матеріали, службова документація Міністерства фінансів Польщі, офіційні видання та тогочасна періодика. Історіографічний аналіз охоплює праці польських і українських дослідників, присвячені державотворчим процесам, організації прикордонної охорони, розвитку митного законодавства та функціонуванню відповідних державних інституцій. Методологічну основу сформовано на принципах історизму, об'єктивності й системності із застосуванням історико-порівняльного, проблемно-хронологічного та міждисциплінарного підходів. Це забезпечило можливість дослідити митну систему в контексті політичних, правових, економічних і безпекових трансформацій міжвоєнної доби. Установлено, що формування митної системи Другої Речі Посполитої було безпосередньо пов'язане з територіальним становленням держави та розбудовою її адміністративного апарату. Визначення державних кордонів супроводжувалося міжнародними переговорами, військово-політичними конфліктами й укладенням міжнародно-правових угод. Територіальні зміни зумовили необхідність створення прикордонної інфраструктури, визначення компетенцій відповідних державних служб і впорядкування контролю за переміщенням осіб, товарів і транспортних засобів. З'ясовано, що організація митного контролю та охорони кордону розвивалася відповідно до потреб державного управління й змін внутрішньої та зовнішньої політики Польщі. Дослідження організаційних засад митної служби дало змогу визначити особливості формування її управлінської структури, розподілу повноважень між центральними й територіальними установами та взаємодії з іншими державними органами. Важливе місце в цій системі посідало Міністерство фінансів Польщі, яке брало участь у формуванні та реалізації митної політики. Виявлено, що централізація управління й уніфікація службових процедур були важливими передумовами забезпечення єдності митного адміністрування. Водночас становлення митної адміністрації супроводжувалося необхідністю узгодження різних правових норм, фінансових практик і принципів організації установ, успадкованих від колишніх імперських систем. Окрему увагу приділено нормативно-правовому регулюванню митної діяльності. Проаналізовано розвиток митного законодавства, упорядкування процедур переміщення товарів через державний кордон, їх декларування та оформлення, стягнення митних платежів і застосування відповідальності за порушення встановлених правил. Установлено, що вдосконалення правової бази сприяло зміцненню інституційних засад митної служби, розширенню можливостей державного контролю та формуванню механізмів регулювання зовнішньоторговельних операцій. Дослідження практики митного контролю дало змогу розкрити особливості роботи митних пунктів, здійснення перевірочних процедур і координації діяльності митних органів з іншими державними службами.

2. The dissertation provides a comprehensive analysis of the establishment, institutional development, and functioning of the customs system of the Second Polish Republic during the interwar period (1918–1939). Particular attention is paid to the organizational and legal foundations of customs administration, state border protection, counter-smuggling measures, the evolution of customs and tariff regulation, and the use of state instruments to influence foreign trade. The customs system is examined as an important institution of public administration that combined fiscal, regulatory, and security functions and contributed to the protection of the state's economic interests. The relevance of the topic stems from the need for an in-depth examination of the historical experience of customs policy formation during the restoration of Polish statehood after the First World War. The establishment of a unified customs system required the overcoming of administrative and legal fragmentation inherited from the states that had previously partitioned Polish territories, the standardization of customs

procedures, and the development of effective mechanisms for controlling foreign economic activity. Studying these processes makes it possible to identify the specific features of institutional development, determine the place of customs authorities within the system of public administration, and reveal the relationship between customs policy, economic development, and border security. The aim of the research is to provide a comprehensive account of the establishment and development of the customs system of the Second Polish Republic, identify its organizational and legal foundations, functional characteristics, and customs and tariff regulation mechanisms, and determine the role of customs authorities in safeguarding the state's economic interests and protecting its borders. The source base of the dissertation comprises legislative and regulatory acts, government decrees, statistical materials, official documentation of the Polish Ministry of Finance, official publications, and contemporary periodicals. The historiographical analysis encompasses works by Polish and Ukrainian scholars addressing state-building processes, the organization of border protection, the development of customs legislation, and the functioning of the relevant state institutions. The methodological framework is based on the principles of historicism, objectivity, and systematic analysis, combined with historical-comparative, problem-chronological, and interdisciplinary approaches. This framework has enabled the customs system to be examined in the context of the political, legal, economic, and security transformations of the interwar period. The research establishes that the formation of the customs system of the Second Polish Republic was directly linked to the territorial consolidation of the state and the development of its administrative apparatus. The delineation of state borders involved international negotiations, military and political conflicts, and the conclusion of international legal agreements. Territorial changes necessitated the development of border infrastructure, the clarification of the competences of relevant state services, and the regulation of controls over the movement of persons, goods, and vehicles. The study demonstrates that customs control and border protection developed in response to the needs of public administration and changes in Poland's domestic and foreign policies. The examination of the organizational foundations of the customs service has made it possible to identify the characteristics of its administrative structure, the distribution of powers between central and territorial institutions, and its interaction with other state authorities. The Polish Ministry of Finance occupied a significant position within this system, participating in the formulation and implementation of customs policy. The study reveals that administrative centralization and the standardization of official procedures were essential prerequisites for ensuring consistency in customs administration. At the same time, the development of customs administration required the harmonization of diverse legal provisions, financial practices, and institutional arrangements inherited from the former imperial systems. Particular attention is devoted to the legal regulation of customs activities. The dissertation analyzes the development of customs legislation and the standardization of procedures governing the movement of goods across the state border, their declaration and clearance, the collection of customs duties, and the imposition of penalties for violations of established regulations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Брославська Т. В. Нормативно-правові засади функціонування митної справи в Другій Речі Посполитій. Вісник науки та освіти: журнал. 2025. № 11(41). С. 3511–3529. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/33089/33054

- Брославська Т. В. Організаційно-адміністративні механізми контролю і попередження порушень державного і митного режиму в Другій Речі Посполитої (1927–1928 рр.). Актуальні питання в сучасній науці. 2026. № 1(43). С. 587–598. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/35309
- Брославська Т. В. Митне регулювання в Другій Речі Посполитій (1920–1930-ті рр.). Вісник науки та освіти: журнал. 2026. № 1(43). С. 3117–3127. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/38610/38619
- Тетяна Брославська. Формування державних і митних кордонів другої речі посполитої: міжнародно-політичний та економічний контекст (1918–1922 рр.). Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Історія / головний редактор Іван Зуляк. Одеса: Видавничий дім «Гельветика». 2026. Вип. 1. С. 30–41. URL: https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/history/article/view/3168
- Тетяна Брославська. Оперативна робота митних органів Другої Речі Посполитої міжвоєнного періоду. Історична наука у XXI столітті: виклики та перспективи: Матеріали II всеукраїнської наукової конференції, присвяченої пам'яті Володимира Брославського. Тернопіль: Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025. С. 195–197. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/39634
- Брославська Т. Державна монополія і регламентація обігу солі та спиртових виробів у Другій Речі Посполитій. Актуальні проблеми історичної 13 науки та освіти у дослідженнях молодих учених. Збірник матеріалів III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 5 травня 2026). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2026. С. 110–113. URL: https://tnpu.edu.ua/naukova-robota/konference/aktual_probl_istor_nauky_ta_osvity_2026.pdf
- Брославська Т. В. Митне законодавство – як основа вивчення митної справи у Другій Речі Посполитій. Українська історія у публічному просторі: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 16–17 травня 2026 р.). Львів-Торунь: Liha-Pres, 2026. С. 178–181. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/41043
- Брославська Тетяна. Особливості митного оподаткування товарів у Другій Речі Посполитій в 1920 р. Ціннісні орієнтири в сучасному світі: теоретичний аналіз та практичний досвід: збірник тез VIII Міжнародної науково-практичної конференції, 21–22 травня 2026 року, м. Тернопіль. ТНПУ ім. В. Гнатюка. Ред. кол.: Морська Н. Л., Литвин Л. М., Поперечна Г. А. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В. 2026. С. 163–167. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/42253/1/Tsinn_orient_26.pdf

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бармак Микола Валентинович

2. Mykola Barmak

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7440-0881

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гуменний Сергій Любомирович

2. Serhii Humennyi

Кваліфікація: д.філософ, 032

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7168-8453

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Добржанський Олександр Володимирович

2. Olexander V. Dobrzhanskyy

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3817-188X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Код за ЄДРПОУ: 02071240

Місцезнаходження: вул. Коцюбинського, Чернівці, 58012, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Москалюк Микола Миколайович

2. Mykola Moskaliuk

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4122-5834

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кліш Андрій Богданович

2. Andriy Klish

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6074-6064

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Зуляк Іван Степанович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Зуляк Іван Степанович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Любінецька Марія Ігорівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна

